

28.

Het laurierblad

Een kruidenbultje is een tuil van verse kruiden die je aan een gerecht toevoegt voor de smaak. Aan het einde van het kookproces haal je het uit je soep of saus. Je eet het niet op (tenzij per ongeluk misschien). Op dat moment hebben de kruiden immers al hun werk gedaan: ze hebben hun aroma's afgegeven en extra smaak gebracht in je eten.

Ook bij het schrijven kun je af en toe een kruidenbultje in je tekst steken, dat je daarna weer verwijderd. Hetzelfde principe geldt hier: het gaat erom dat iets een smaak kan afgeven en dat je het erna weer loslaat. Anders gezegd, door af en toe een vreemde eend in de bijt toe te voegen aan je tekst, kan die in geheel onverwachte richtingen groeien. Achteraf kun je die vreemde eend weer schrappen. De smaak is afgegeven en de tekst draagt nog altijd de gevolgen van de kruiden.

Kijk eens wat ik gevonden heb

Vergelijk het met het gebruik van een *objet trouvé*, een 'gevonden object', in de kunst. Door een bestaand iets te nemen en aan te passen, en het daarbij in een andere – lees: kunstige – context te plaatsen, wordt niet per se gestart met een plan van de kunstenaar, maar met het 'vinden' van een object dat herschapen wordt binnen de mal van een kunstwerk. (Denk maar aan het befaamde urinoir van Marcel Duchamp.) Het gaat er dus niet om je kruiden 'voor jou te laten werken', maar om ze toe te voegen en dan zelf ervoor te zorgen dat het *werkt*.

Hierbij is het belangrijk dat je – ook al leun je meer aan bij de plotter dan bij de pantser en hou je van plannen – een zekere flexibiliteit leert ontwikkelen tijdens het schrijfproces. Niets hoeft

vast te staan tot het uitgegeven is (en dan nog worden teksten in een latere druk wel eens aangepast). Wees ook voorbereid op het eerste moment van onzekerheid, dat bijna altijd zal opduiken: help, hoe moet ik *dit* verzoenen met mijn tekst? Dat is heel normaal. Blijf er gewoon niet te lang mee zitten. Ook dat moment gaat voorbij en je vindt vast een oplossing, ook al ligt die mijlenver van je oorspronkelijke plan.

Gooi eens een foto in je saus

Een voorbeeld. Je bent een liefdesverhaal aan het schrijven over twee mannen die uit verschillende sociale klassen komen. Ze moeten botsen tegen hun omgeving, die niet ten volle achter hun liefde staat. Als je vastzit, kun je een fotoboek openen op een willekeurige pagina en jezelf ertoe verplichten om de foto die je aantreft iets te laten zeggen over de volgende scène. Het kan zeker vreemde resultaten opleveren, maar anderzijds brengt het je misschien wel op een spoor waar je anders niet aan had gedacht. Wanneer je die foto eenmaal als inspiratie hebt gebruikt, speelt hij op zich verder geen rol in je tekst. Het laurierblad wordt niet opgegeten. Maar de foto heeft *wel* smaak afgegeven en nieuwe aroma's losgelaten die je zelf niet had verwacht.

Er zijn nog wel wat opties behalve een fotoboek. Je kunt een willekeurig woord ingeven op het internet, zoeken op afbeeldingen en de tiende foto selecteren als laurierblad. Of je legt een stapel tarotkaarten op je schrijfbureau (of je er nu in gelooft of niet) en je trekt een willekeurige kaart telkens wanneer je vast komt te zitten. Verzamel fragmenten, mooie dingen uit de natuur, brokstukjes van een gebouw, enzovoort, en steek ze in een schoendoos. Neem er een willekeurig object uit. Dit is je laurierblad.

Probeer voor jezelf een inspiratie-collectie te maken waar je op eender welk moment uit kunt putten.

De belangrijkste spelregel is dat je niet opnieuw mag kiezen. Het laurierblad dat naar voren komt, is hetgeen je moet gebruiken. Dus, laat de bladeren maar botsen, laat je maar verrassen door een onverwachte smaak in je saus!